
Publicacions

BIBLIOGRAFIA

- Joan-F. CABESTANY i FORT. *Vías de comunicación medievales en la cuenca del Francolí (Tarragona)*, a "XV Congreso Nacional de Arqueología. Lugo 1977". Saragossa, 1979; pàgs. 1203-1208.
- Josepa CARDÓ i SOLER. *L'evolució dels conreus del Camp de Tarragona a partir del segle XVIII*. Estudis Vallencs. Valls, 1983.
- Joan CAVALLÉ i BUSQUETS. *Una crisi que no és meva*; a "La Nàpia", 4. Valls, maig 1983, pàgs. 6-7.
- Joan CAVALLÉ i BUSQUETS. *Justa contra la injusta usurpació d'un nom*; dins "He inventat un horitzó", Tarragona, 1983, pàgs. 31-35.
- Joan CAVALLÉ i BUSQUETS. *Als municipis petits, poca cosa*; dins "Papers de Joventut", 5, Barcelona, març 1983, pàgs. 34-45.
- Josep M. GIRONA i COMPTE. *Apunts d'una vida*; a "Papers", la Selva del Camp, gener 1983, pàgs. 7-17.
- J. MARCO. *Literatura*; dins *Modernisme a Catalunya*, dir per J.M. Infesta; Ed. Nou Art Thor, Barcelona, 1981, vol. I, pàgs. 227-290.
- Daniel RECASENS i VIVES. *Caracterització de la parla del Camp de Tarragona a la delimitació del Tarragonès*; a "Treballs de la secció de Filologia i Història Literària, III". I.E.T.R.B.IV Tarragona, 1982, pàgs. 179-194.
- Antoni TURRÓ i MARTÍNEZ. *El paper moneda català (i altres signes monetaris) Emissions de la guerra 1936-39*, Ed. L'Avenç, S.A. Barcelona, 1982.

DOS SEGLES I MIG DE CONREUS A ALCOVER

Sens dubte, un dels llibres més esperats per tots aquells a qui la història comarcal interessa era el voluminós estudi sobre l'evolució dels conreus al Camp de Tarragona, escrit —originalment com a tesi doctoral— per la professora vallencs Josepa Cardó i Soler. El llibre pretén descriure el procés que cada conreu ha seguit a la nostra comarca des de l'inici dels cadastres (1716) fins al de 1954. El material en què es fonamenta són les diverses documentacions locals existents, que són incompletes pel que fa als segles XVIII i XIX i abasten tota la comarca de 1900 en avant. En relació a Alcover, l'autora ha consultat dos llibres —la *Monografia* de l'Aladern i el *Reglamento de la Comunidad de regantes "Regadío de la Serra"*— i quatre documents cadastrals —1739, 1862, 1900 i 1954. Òbviament, n'hi ha més que podrien ser consultats, però cal tenir present que l'obra fou escrita el 1975 i que la major part de la bibliografia és posterior. Igual podem dir de la documentació; i si l'autora no ha trobat cap cadastre més antic que el de 1739 no es deu a altra cosa que a la desorganització de l'Arxiu Municipal. Nosaltres, que hi hem treballat, hem trobat cadastres de 1727, 1730 i 1735 (a part que hi ha la "Recana" de la Plana i Samuntà de 1716).

L'estudi es divideix en tres períodes. El primer, que abasta de 1716 a 1833, es basa només —com hem dit— en el cadastre de 1739. Del seu buidat, se'n dedueix que Alcover és un poble oliverar, el més important del Camp (455 ha. que representen el 46% de les terres de conreu; com a comparança, notem que Cambrils, en segon lloc dels pobles consultats, només tenia 264 ha., 19% del total). La vinya, que a la comarca és el conreu més important, aquí se situa en segon lloc (158 ha., 16%); l'autora cita oportunament el text d'A. Ponz (1788), que assenyala el progrés futur d'aquest conreu. Els altres productes, en canvi, tenen poca importància (7% de sembrat, 5% d'avellaners, 3'5% de garrofers, etc.). Val a dir que Alcover consigna el percentatge més alt de regadiu (17'5%).

Pel que fa al segon període (1834-1900), basat en les dades de 1862 i 1900, es constata com la vinya s'ha situat en primer lloc (1.107 ha., 43%) i es recorda com els autors de l'època (Ruiz i Criviller, Frigola i Madoz) esmenten el vi alcoverenc. Les oliveres, en canvi, no augmenten gairebé de superfície, la qual cosa vol dir que en disminueix el percentatge (489 ha., 19%) a causa de l'increment de les terres de conreu, tant per les rompudes com per l'augment d'extensió del terme (incorporació del Burguet i de la Plana i Samuntà el 1833). Els sembrats, per la seva banda, experimenten un notable increment (531 ha., 20%). L'autora diu que ignora si aquest increment es deu a les noves terres incorporades al terme o bé a nous terrenys conreats. Nosaltres, però,ensem que l'annexió de la Plana i Samuntà degué ser decisiva, puix que el conreu de sembrats n'era el principal (58'5% segons la citada "recana" de 1716). Un increment notable també experimenta el garrofer (314 ha., 12%), que se situa, segons l'autora, en primer lloc de l'Alt Camp. Pel que fa als avellaners, no es produeix encara un salt important; la superfície es dobla; però, a causa de l'ampliació del terme, el percentatge baixa (105 ha., 4%). Una nota destacable és que comencen a trobar-s'hi avellaners de regadiu, com al Baix Camp. Alhora, un fet que trobem de difícil explicació —més aviat ho considerariem un error— és que a l'amillament de 1900 només constin 15 ha. d'aquest conreu.

Tocant, ja, al present segle, notem, sobretot, una gran davallada de la vinya, com a conseqüència de la crisi de la fil·loxera (307 ha., 11'2%). La superfície olivarera augmenta una mica, però es manté en percentatges (528'5 ha., 19'2%). Un similar estancament es produeix en els sembrats (522 ha., 19%). En canvi, l'augment notable es produeix en els avellaners (589 ha., 21%, la meitat de regadiu). Un augment igualment notable és el dels garrofers (709'5 ha., 25'7%). Per últim, cal destacar l'inici de la presència de l'ametller (70'6 ha., 2'5%) i dels fruiters (16'8 ha., 0'6%).

El comentari es fa llarg; esperem que ho dispenseu, però no podíem reprimir-nos de donar-vos —i comentar-vos, per bé que escaridament— les dades més importants d'aquest esperat estudi.

JOAN CAVALLÉ I BUSQUETS